

Covid-19, läkarinformation

Smittskyddsläkarnas smittskyddsblad. Anmälningspliktig och inom vård och omsorg smittspårningspliktig sjukdom

Om sjukdomen

1. Nomenklatur

Coronaviruset SARS-CoV-2 orsakar sjukdomen covid-19.

2. Anmälan enligt smittskyddslagen

SARS-CoV-2 är anmälningspliktig från laboratorierna. Nationellt krav på klinisk anmälan finns för närvarande inte. Klinisk anmälan av covid-19 utförs för fall som påvisas med antigen test för SARS-CoV-2 och som inte kan anmälas av ett laboratorium.

Resultat från självtest där provtagning och tolkning av testresultat görs av personen själv utanför vården ska inte anmälas.

3. Diagnostik

Prov tas från luftvägarna för PCR- eller antigenpåvisning av SARS-CoV-2 i vårdens regi.

4. Smittvägar

SARS-CoV-2 smittar i första hand vid nära kontakter mellan personer genom droppar från luftvägarna. När en infekterad person nyser, hostar, talar eller andas ut sprids små droppar till omgivningen. Kontaktsmitta kan också förekomma.

En infekterad person kan smitta andra redan innan symtomen börjar.

5. Inkubationstid

Inkubationstiden varierar mellan 2 och 14 dagar, oftast 3 till 4 dagar.

6. Symtom

Symtombilden kan variera från symptomfri infektion till intensivvårdskrävande sjukdomstillstånd. Förekommande symtom är feber, torrhosta, snuva, trötthet, dyspné, muskelsmär, halsont, huvudvärk samt magbesvär med diarréer. Bortfall av lukt- och smaksinne förekommer och detta kan uppträda 24–72 timmar före andra covid-19 symtom.

Information till patient med covid-19

Patientinformationsbladet ”Covid-19, patientinformation” som även finns översatt till andra språk sammanfattar nedanstående punkter:

1. Smittsamhetsperiod

Smittsamheten av SARS-CoV-2 är sannolikt störst just före insjuknandet och i början av sjukdomsförloppet. Virus-RNA kan i vissa fall detekteras under flera veckor och kan inte användas för att avgöra smittfrihet eftersom PCR också påvisar icke-infektiöst RNA.

För bedömning av smittsamhetsperiod används symtom, tid från insjuknandet och kliniska kriterier som svårighetsgrad och riskfaktorer. I tabellen på sista sidan listas bedömning av smittsamhetsperiod beroende på sjukdomsfallets symtom och miljö.

2. Sjukskrivning

Vid symtom kan sjukskrivning behövas under patientens akuta sjukdomsperiod och patienten rekommenderas vara hemma under smittsamhetsperioden, se sista sidan.

Vid positivt testresultat för covid-19 hos person utan symtom ansvarar arbetsgivaren för beslut om att stanna hemma och ersättning. Smittbärrpenning är inte tillämpligt.

3. Skyddsplikt för patient med covid-19

Förhållningsregler vid covid-19 är borttagna sedan 31 mars 2022 men skyddsplikten enligt smittskyddslagens 2 kap 2 § gäller: ”den som vet eller har anledning att misstänka att han eller hon bär på en smittsam sjukdom är skyldig att vidta de åtgärder som krävs för att skydda andra mot smittrisk.”

4. Medverkan vid smittspårning

Patienten med covid-19 är skyldig att medverka i smittspårning i miljöer enligt nedan.

Smittspårning och provtagning

Covid-19 är enligt Folkhälsomyndighetens föreskrift HSLF-FS 2022:24 endast smittspårningspliktig i sådan slutenvård och omsorgsverksamhet som vårdar eller har omsorg om personer med en hög risk att bli allvarligt sjuka av covid-19. Smittspårning vid misstänkt smittspridning i samhället behöver i regel inte utföras.

Smittspårning kring indexfall i känsliga miljöer inom vård och omsorg syftar till att identifiera vilka som kan ha smittats och därigenom kunna vidta åtgärder som hindrar fortsatt smittspridning.

Smittspårning ingår i behandlande läkares skyldighet och ska påbörjas snarast efter besked om positivt provsvar. Vid smittspårning räknas den smittsamma perioden från 48 timmar före symtomdebut. Om patienten är symptomfri genomförs smittspårning från provtagningsdatum.

Om flera fall upptäcks bland patienter, omsorgstagare eller personal kan det vara relevant att testa även symptomfria patienter och omsorgstagare som blivit exponerade. Generellt rekommenderas inte testning av symptomfri personal som identifieras i en smittspårning. Detta kan dock bli aktuellt i t.ex. en utbrottssituation och rekommenderas då ske enligt regionala riktlinjer. Vid positivt testresultat för covid-19 hos person utan symtom ansvarar arbetsgivaren för beslut om att stanna hemma och ersättning.

Tabell. Bedömning av smittsamhetsperiod vid covid-19 beroende på sjukdomsfallets symtom och miljö.

Kategori av fall med covid-19	Bedöms ha låg smittsamhet efter	Förutsättning
Personer i samhället med bekräftad infektion, med eller utan symtom oavsett vaccinationsstatus	5 dagar eller mer sedan symtomdebut eller provtagning vid symtomfri	Feberfria i minst 2 dygn och upplever en allmän förbättring
Personal inom vård och omsorg vaccinerade med 3 doser eller haft covid-19 inom de 3 senaste månaderna	5 dagar eller mer sedan symtomdebut eller provtagning vid symtomfri	Feberfria i minst 2 dygn och upplever en allmän förbättring
Personal inom vård och omsorg vaccinerade med mindre än tre doser	7 dagar eller mer sedan symtomdebut eller provtagning vid symtomfri	Feberfria i minst 2 dygn och upplever en allmän förbättring
Omsorgstagare på särskilda boenden för äldre samt korttidsvård, och miljöer med särskilt känsliga individer vaccinerade med 3 doser eller haft covid-19 inom de 3 senaste månaderna	7 dagar eller mer sedan symtomdebut eller provtagning vid symtomfri	Minst 2 dygns feberfrihet med stabil klinisk förbättring
Omsorgstagare på särskilda boenden för äldre samt korttidsvård, och miljöer med särskilt känsliga individer vaccinerade med mindre än 3 doser	14 dagar eller mer sedan symtomdebut 7 dagar efter provtagningsdag om enbart PCR-positiv men symtomfri	Minst 2 dygns feberfrihet med stabil klinisk förbättring
Sjukhusvårdade pga annan orsak och bekräftad covid-19 som bi-diagnos	7 dagar eller mer sedan symtomdebut eller provtagning vid symtomfri	Minst 2 dygns feberfrihet med stabil klinisk förbättring
Sjukhusvårdade pga covid-19 som kanske behövt syrgas men inte vård på IVA vaccinerade med 3 doser eller haft covid-19 inom de 3 senaste månaderna	7 dagar eller mer sedan symtomdebut	Minst 2 dygns feberfrihet med stabil klinisk förbättring
Sjukhusvårdade pga covid-19 som kanske behövt syrgas men inte vård på IVA vaccinerade med mindre än 3 doser	14 dagar eller mer sedan symtomdebut	Minst 2 dygns feberfrihet med stabil klinisk förbättring
Sjukhusvårdade pga covid-19 och med svårare sjukdomsbild inklusive IVA-vård	Alltid individuell bedömning men minst 14 dagar eller mer sedan symtomdebut	Minst 2 dygns feberfrihet med stabil klinisk förbättring
Covid-19-fall med uttalad immunbrist	Alltid individuell bedömning men minst 14 dagar eller mer sedan symtomdebut eller provtagningsdag vid symtomfri	Minst 2 dygns feberfrihet med stabil klinisk förbättring

<https://www.folkhalsomyndigheten.se/publicerat-material/publikationsarkiv/vagledning-om-smittsamhetsbedomning-vid-covid-19/>